

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету економіки
та управління
«30» 08 2024 р.
Андрій КОЦУР

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій
«30» 08 2024 р.
Святослав ПИГЕЛЬ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
роботи
«30» 08 2024 р.
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма «Управління персоналом»

Кафедра підприємництва і торгівлі

Форма навчання	Курс	Се-местр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екзам-ен (сем.)
Денна	II	III	30	30	4	8	78	150	–	III
Заочна	II	III	8	4	–	–	138	150	–	IV

30.08.2024р.

Тернопіль – ЗУНУ
2024

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Управління персоналом» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань – 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06.2023 р.), зі змінами відповідно до рішення Вченої ради ЗУНУ (протокол № 11 від 26.06.2024р.)

Робочу програму склали професор кафедри підприємництва і торгівлі,
д-р екон. наук, професор

Собко Ольга Миколаївна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і торгівлі, протокол № 2 від 30. 08. 2024 р.

Завідувачка кафедри,
д-р екон. наук, професор

Ольга СОБКО

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 Менеджмент, протокол № 2 від 30.08.2024 р.

Голова групи
забезпечення спеціальності,
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОП,
канд. екон. наук, доцент

Ольга ДЯКІВ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

1. Опис дисципліни

Дисципліна – «Управління підприємницькою діяльністю»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS <i>денна – 5; заочна – 5</i>	Галузь знань: 07 – Управління та адміністрування	Статус дисципліни Обов’язкова Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 073 – «Менеджмент» Освітньо-професійна програма «Управління персоналом»	Рік підготовки: <i>денна – 2; заочна – 2.</i> Семестр: <i>денна – 3; заочна – 3,4</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>денна:</i> 3 семестр – 30 год.; <i>Заочна:</i> 3 семестр – 8 год. Практичні заняття: <i>денна:</i> 2 семестр – 30 год.; <i>Заочна:</i> 3 семестр – 4 год.
Загальна кількість годин – <i>денна – 150; заочна – 150</i>		Самостійна робота: <i>денна – 78 год.; заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота – 4 год. тренінг – 8 год.;
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторні – 3,7 год.		Вид підсумкового контролю <i>денна:</i> 3 семестр – іспит; <i>заочна:</i> 4 семестр – іспит.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета викладання дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю» полягає у формуванні в студентів системи теоретичних знань і практичних навиків з філософії підприємництва, розуміння логіки та організації управління підприємницькою діяльністю, типології підприємництва, технології створення власної справи, ролі партнерських зв'язків і взаємодій та їх визначального впливу на розвиток суб'єктів підприємницької діяльності, ресурсного забезпечення, оцінки та аналізу результативності підприємницької діяльності, соціальної відповідальності бізнесу та ділової етики.

Дисципліна «Управління підприємницькою діяльністю» є такою, що опирається на навчальний матеріал суміжних курсів теоретично-прикладного характеру, об'єднує цей матеріал в єдиний комплекс економічних знань. Студенти в процесі вивчення дисципліни з'ясовують для себе роль підприємництва у функціонуванні національної економіки.

Вивчення курсу «Управління підприємницькою діяльністю» передбачає наявність систематизованих та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Мета лекційних занять полягає у донесенні до студентів і засвоєнні ними систематизованих знань в частині теоретико-прикладних аспектів функціонування підприємництва, започаткування та ведення власного бізнесу.

Завдання лекційних занять полягає у викладенні студентам згідно з робочою програмою основоположних засад підприємництва, управління, планування і ресурсного забезпечення підприємницької діяльності, забезпечення якості на основі стандартизації і сертифікації продукції, методичних підходів до оцінювання ефективності управління підприємницькою діяльністю в умовах трансформації економічних систем.

Метою проведення практичних занять є формування у студентів підходів критичного мислення, компетенцій у сфері здійснення ретроспективного аналізу, дослідження ринків, аналітичних навичок щодо оцінювання ефективності управління підприємницькою діяльністю, реалізації принципів соціальної відповідальності бізнесу та етичних норм поведінки.

Завданнями проведення практичних занять є:

- ❖ засвоєння і закріплення теоретичних знань з навчальної дисципліни, отриманих на лекційних заняттях;
- ❖ формування умінь і практичних навичок щодо управління підприємницькою діяльністю, започаткування та ведення власного бізнесу, ресурсного забезпечення та оцінювання ефективності підприємницької діяльності, соціальної відповідальності бізнесу та етичних норм поведінки;
- ❖ практичне застосування оцінних методик в частині розрахунків оцінних критеріїв, показників та вирішення інших прикладних економічних задач;
- ❖ засвоєння навичок бізнес-планування для забезпечення ефективного управління процесами їхньої розробки та реалізації.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- **СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.**
- **СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.**

2.4. Передумови вивчення дисципліни.

Теоретичною і методичною базою вивчення дисципліни є українська мова за професійним спрямуванням, філософія, інформаційно-комунікаційні технології, господарське право, психологія професійної діяльності, мікроекономіка, макроекономіка, теорія організації.

2.5. Результати навчання:

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН7. Виявляти навички організаційного проектування.

ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ « УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

Змістовий модуль 1

Організація управління підприємницькою діяльністю

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємництво і ринок. Середовище підприємництва: макро-, мезо- і мікрорівні. Сутність підприємництва. Цілі підприємництва: 1) вивчення, стимулювання і задоволення попиту суспільства в межах конкретних потреб; 2) формування попиту на «свідоме споживання». Класифікація цілей підприємництва: за масштабом охоплення; за характером діяльності; за спрямованістю дій. Ознаки підприємництва: самостійна діяльність; ініціативна та творча діяльність; систематична діяльність; діяльність, яка здійснюється на власний ризик; досягнення економічних та/або соціальних результатів. Об'єкти підприємницької діяльності: майно, товари (послуги), гроші і цінні папери, інформація та результати інтелектуальної діяльності.

Основні принципи та функції підприємницької діяльності. Базові принципи підприємницької діяльності: вільний вибір видів підприємницької діяльності; самостійне формування підприємцем програми своєї діяльності, переліку постачальників і споживачів своєї продукції, джерел залучення ресурсів тощо; самостійне встановлення цін на продукцію (товари, послуги); вільний найм підприємцем працівників; комерційний розрахунок та власний комерційний ризик; вільне розпорядження прибутком, що залишається у підприємця після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом.

Функції підприємницької діяльності: інноваційна (творча), соціальна, екологічна, ресурсна, стимулююча, організаційна.

Інноваційна економіка та підприємництво. Поняття і види інновацій. Роль інновацій в еволюції економічної системи. Інтелектуальна власність як об'єкт інноваційного

підприємництва. Інноваційна спроможність країни в міжнародних рейтингах: Глобальний індекс інновацій (*Global Innovation Index*), Індекс інновацій Агенства Bloomberg (*Bloomberg Innovation Index*), Європейське інноваційне табло (*European Innovation Scoreboard*), Індекс готовності до передових/проривних технологій, ЮНКТАД (*A Frontier Technologies Readiness Index*), Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів (*Global Talent Competitiveness Index*).

Господарський Кодекс України. Закон України «Про інноваційну діяльність». Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. Інноваційна продукція (послуги): поняття, характеристика. Інноваційна активність підприємств: поняття і методика розрахунку.

Підприємництво та концепція гармонійного (сталого) розвитку. Підприємництво та Концепція соціальної відповідальності бізнесу. Принципи соціальної відповідальності бізнесу.

Література:

1. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
2. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Основи підприємництва : підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
3. Гой І.В., Смелянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
6. Закон України Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
7. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
8. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник (архів). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm
9. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексєєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
10. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>

Тема 2. ВИДИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Типологізація підприємництва: поняття і класифікаційні підходи. Види підприємництва згідно КВЕД. Традиційне підприємництво: поняття, ознаки, переваги та недоліки. Інноваційне підприємництво – вектор прогресу в цифровій економіці. Інноваційне підприємництво: поняття, ознаки, переваги та недоліки. Господарський Кодекс України. Закон України «Про інноваційну діяльність». «Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року». Оцінні критерії, індикатори та показники традиційного та інноваційного підприємництва.

Виробниче підприємництво: поняття і класифікаційні ознаки. Види виробничого підприємництва за характером впливу на виробничі процеси: основне, допоміжне. Оцінні показники ефективності виробничого підприємництва.

Торговельне (комерційне) підприємництво. Види торговельного (комерційного) підприємництва залежно від ринку, в межах якого здійснюється товарний обіг: зовнішня

торгівля; внутрішня торгівля. Види торговельного (комерційного) підприємництва залежно від ланок проходження товару: гуртова торгівля, роздрібна торгівля. Торговельно-посередницька діяльність. Види торгових посередників залежно від виду посередницьких операцій: дилери, дистрибутори, комісіонери, консигнатори, агенти, брокери. Види торгових посередників залежно від місця у каналі розподілу товарів: гуртові торговці, роздрібні торговці.

Підприємництво на ринку товарів, цінних паперів і робочої сили. Поняття і види бірж за профілем діяльності: товарні, фондові, валютні біржі, біржа праці. Ознаки та функції бірж. Основні функції товарних бірж: надання посередницьких послуг з укладання торгових угод; упорядкування оптової торгівлі, регулювання торгових операцій і вирішення торгових суперечок; збір і публікація інформації про ціни, стан виробництва й інші фактори, що впливають на ціни. Види товарних бірж: за характером асортименту; за ступенем відкритості; за типом біржових угод. Біржовий товар.

Література:

1. Апопій В.В., Серета С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посіб. Київ : Новий світ-2000, 2019. 324 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
4. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Наукова та інноваційна діяльність України. Статистичний збірник (архів). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/16/Arch_nay_zb.htm
6. Організація готельно-ресторанної справи : навч. посіб.: / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 484 с.
7. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
8. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття суб'єктів і об'єктів підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності: фізичні особи, юридичні особи. Організаційно-правові форми організації підприємницької діяльності. Господарський Кодекс України. Цивільний Кодекс України. Суб'єкти господарювання: 1) господарські організації (державні, комунальні та інші підприємства); 2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці. Суб'єкти господарювання. Суб'єкти підприємництва. Суб'єкти мікропідприємництва: поняття і класифікаційні ознаки. Суб'єкти великого підприємництва: поняття і класифікаційні ознаки. Суб'єкти середнього підприємництва: поняття і класифікаційні ознаки.

Підприємство як суб'єкт господарювання. Підприємство як юридична особа. Ознаки підприємства (відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків та може мати печатки). Мета створення підприємства: здійснення підприємницької діяльності та некомерційна господарська діяльність. Поняття і базові класифікаційні ознаки типологізації підприємств. Види підприємств за метою й характером діяльності (комерційні, некомерційні). Види підприємств за національною належністю капіталу (національні підприємства, закордонні підприємства, змішані підприємства, у т. ч. спільні підприємства). Види підприємств за

формами власності майна (приватні підприємства, колективні підприємства, комунальні підприємства, державні підприємства (у т. ч. казенні підприємства, змішані підприємства). Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування (головні (материнські) підприємства, дочірні підприємства, асоційовані підприємства, філії підприємства). Види підприємств за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу (унітарні підприємства, корпоративні підприємства). Базові класифікаційні ознаки: кількість засновників, власник майна, розподіл доходів. Види підприємств за розмірами: великі підприємства, середні підприємства, малі підприємства, мікропідприємства. Базові ознаки: чисельність персоналу, розмір річного доходу, балансова вартість активів.

Поняття і види господарських товариств. Закон України «Про публічні закупівлі». Господарське товариство як юридична особа. Державна реєстрація господарського товариства. Створення, функціонування та припинення господарських товариств: Цивільний Кодекс України. Об'єднання підприємств. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств: асоціація, корпорація, консорціум, концерн.

Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності. Підприємницька ідея як знання. Обґрунтування мети підприємницької діяльності та шляхів її досягнення. Сфери діяльності: виробництво, торгівля, послуги. Форми організації підприємництва: одноосібне володіння, партнерство (товариство). Способи створення бізнесу: створення нового підприємства; придбання функціонуючого бізнесу; заснування на основі франчайзингу. Переваги та недоліки. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Основні етапи реєстрації юридичних осіб: рішення про створення підприємства та планування його діяльності; збори засновників, вибір організаційно-правової форми господарювання; розробка та нотаріальне засвідчення установчих документів; державна реєстрація підприємства. Статутний капітал: поняття та складові. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців (ФОП): вибір виду діяльності і системи оподаткування; подання заяви про державну реєстрацію; заяви про обрання системи оподаткування (спрощеної або загальної); отримання виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Підприємство як резидент Дія Сіті. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні».

Література:

1. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
4. Закон України «Про публічні закупівлі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#n75>
5. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
6. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
7. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
8. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексеева С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
9. Підприємство: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
10. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Тема 4. ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, принципи (єдиноначальності, науковості, гнучкості) і методи управління підприємницькою діяльністю (адміністративні, економічні, правові та психологічні). Організаційні структури управління на підприємстві: поняття, переваги, недоліки. Функціональні підрозділи. Модернізація організаційних структур управління та Концепція управління вартістю клієнта. Функції управління підприємницькою діяльністю: планування, регулювання і контроль.

Поняття і види планування підприємницької діяльності. Оперативне планування: поняття, показники. Тактичне планування: поняття, показники. Види планів та особливості їх розробки.

Поняття, функції та принципи бізнес-планування. Джерела інформації для розробки бізнес-плану. Призначення бізнес-плану: обґрунтування створення нового бізнесу чи напряду діяльності; залучення коштів; залучення інвесторів, партнерів; планування і подальший контроль реалізації. Етапи розроблення бізнес-плану: визначення цілей та головної мети складання бізнес-плану; визначення цільових користувачів бізнес-плану, визначення структури бізнес-плану; збір даних для кожного розділу бізнес-плану; складання бізнес-плану; експертиза і доопрацювання бізнес-плану; презентація бізнес-плану. Розділи бізнес-плану: резюме; аналіз галузі та компанії; характеристика продукції (послуг); аналіз ринку; план маркетингу; план виробництва; організаційний план; фінансовий план; аналіз ризиків. Аналітичні показники в межах розділів бізнес-плану: методичні підходи до розрахунку та критерії ефективності (max продаж, min витрат).

Література:

1. Бізнес-планування: навчальний посібник до виконання розрахункової роботи для студентів першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» першого. Уклад.: Ж. Жигалкевич. Київ : КПІ ім.Ігоря Сікорського, 2021. 36 с.
URL:

https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznes-planuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf

2. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З.С. Варналій, Т.Г. Васильців, Р.Л. Лупак, Р.Р. Білик. Чернівці : Технодрук, 2019. 264 с.

3. Должанський І.З, Загорна Н.О. Бізнес-план: технологія розробки. К.: Центр учбової літератури. 2020. 380 с.

4. Підприємництво: навч.посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.

5. Barrow C., Barrow P., Brown R. The Business Plan Workbook A Step-By-Step Guide to Creating and Developing a Successful Business. 10th edition. Kogan Page, Limited, 2020. 321 p.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ОПЛАТА ПРАЦІ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Підприємницька діяльність та кадрове забезпечення. Поняття і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу: керівники, фахівці, службовці, робітники. Штатний розпис підприємства. Повна і неповна зайнятість персоналу. Баланс робочого часу середньоспискового працівника. Ефективність використання персоналу підприємства. Економічна сутність і методи вимірювання продуктивності праці. Оцінні показники продуктивності праці: виробіток і працемісткість. Методи розрахунку показників продуктивності праці (виробіток, працемісткість). Планування зростання продуктивності праці за техніко-економічними факторами. Норми праці. Норма часу. Норма виробітку. Норма обслуговування. Методика розрахунку норм праці. Визначення чисельності персоналу.

Поняття, види та принципи оплати праці. Тарифна система оплати праці. Форми оплати праці у підприємстві: відрядна і погодинна. Відрядна форма оплати праці: поняття, переваги, недоліки. Системи відрядної форми оплати праці: пряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, колективна, акордна. Методика розрахунку оплати праці за системами відрядної форми. Погодинна форма оплати праці. Системи погодинної форми: пряма погодинна, погодинно-преміальна. Методика розрахунку оплати праці за системами погодинної форми. Фонд оплати праці на підприємстві: поняття та методика формування. Безтарифна система оплати праці. Контрактна система оплати праці. Система участі в прибутках. Мотивація персоналу при здійсненні підприємницької діяльності. Державне регулювання оплати праці.

Література:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
5. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК 003:2010». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
6. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 1. Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04#Text>
7. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексеєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
8. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
9. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.

Тема 6. УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види матеріальних ресурсів. Матеріально-сировинні ресурси та їх склад. Засоби праці та предмети праці.

Основні засоби як елемент матеріальних ресурсів у підприємницькій діяльності. Поняття, класифікація і структура основних засобів. Облік та оцінка основних засобів. Поняття і види зношення основних засобів (фізичне і моральне). Методика розрахунку показників зношення основних засобів (коефіцієнт фізичного зношення, коефіцієнт морального зношення I і II роду). Амортизація основних засобів: поняття і методи нарахування. Розрахунок річної суми амортизаційних відрахувань. Прискорена амортизація основних засобів: поняття і методи нарахування. Прискорена амортизація та активізація інноваційної діяльності при здійсненні підприємницької діяльності в сфері бізнесу. Ефективність використання основних засобів: поняття та методика розрахунку оцінних показників. Економічна сутність і розрахунок показників: віддача основних засобів (фондовіддача), фондомісткість основних засобів. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів при здійсненні підприємницької діяльності в сфері бізнесу.

Оборотні засоби як елемент матеріальних ресурсів у підприємницькій діяльності. Економічна сутність, матеріальний склад і структура оборотних засобів. Оборотність оборотних засобів: поняття та показники (коефіцієнт оборотності, період обороту). Методика розрахунку оцінних показників (коефіцієнт оборотності, період обороту).

Нормування оборотних засобів у підприємницькій діяльності: поняття і види норм. Методика розрахунку показників при нормуванні оборотних засобів у підприємницькій діяльності (середньорічний, середньомісячний та середньо кварталний залишок нормованих оборотних засобів, річна (загальна) потреба в матеріальних ресурсах, денна потреба в матеріальних ресурсах, норматив оборотних засобів в незавершеному виробництві, коефіцієнт наростання витрат, норматив готової продукції, норма оборотних засобів). Поняття та призначення запасів матеріальних ресурсів в підприємницькій діяльності. Види запасів матеріалів окремих видів матеріальних ресурсів (денний і поточний: страховий; максимальний, середній і мінімальний).

Література:

1. Апопій В.В., Серета С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Державний класифікатор України Класифікація основних фондів». ДК 013-97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0507217-97#Text>
4. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
5. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
6. Підприємство: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
7. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Наказ Мінфіну від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

Тема 7. УПРАВЛІННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Поняття і склад нематеріальних ресурсів. Роль нематеріальних ресурсів в умовах економіки знань. Нематеріальні ресурси як частина ресурсів підприємства, у яких відсутня матеріальна основа отримання доходу та невизначений розмір майбутнього прибутку від їх використання. Специфічні риси нематеріальних ресурсів. Класифікація нематеріальних ресурсів. Основні види нематеріальних ресурсів: об'єкти промислової власності (винаходи, промислові зразки, корисні моделі, знаки для товарів і послуг); об'єкти авторського та суміжних прав (комп'ютерні програми, бази даних, твори у галузі науки, літератури та мистецтва); нетрадиційні об'єкти нематеріальних ресурсів (ноу-хау, комерційна таємниця, гудвіл). Об'єкти промислової власності. Нематеріальні активи. Правова охорона нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Оцінювання нематеріальних активів. Забезпечення ефективності формування і використання нематеріальних ресурсів при здійсненні підприємницької діяльності в сфері бізнесу.

Управління інтелектуальною власністю. Інтелектуальна власність як товар. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності. Торгова марка як інтелектуальна власність та нематеріальний актив. Торгова марка як елемент підвищення конкурентоспроможності. Правова охорона торгових марок як об'єкта інтелектуальної власності. Ліцензії. Ліцензійні угоди. Види розрахунків за ліцензії: роялті, паушальна плата, комбіновані платежі. Оцінювання торгових марок. Види оцінок. Підходи до визначення вартості торгових марок: витратний, прибутковий, ринковий. Ідентифікація та оцінювання конкурентних переваг торгової марки.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
3. Загородній С. Про авторське право і суміжні права: ключові законопроекти. *Інтелектуальна власність в Україні*. URL: <https://intelvlas.com.ua/>
4. Закону України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
5. Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
6. Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
7. Закону України «Про охорону прав на промислові зразки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
8. Підприємство: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.

Тема 8. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ТА ІНВЕСТИЦІЯМИ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Управління фінансовими ресурсами в підприємницькій діяльності. Поняття, склад і структура фінансових ресурсів в підприємстві. Фінансові ресурси як грошові доходи та надходження, що знаходяться у розпорядженні підприємства. Фінансові ресурси як інструмент

виконання фінансових зобов'язань. Види фінансових ресурсів. Власні фінансові ресурси: поняття і джерела формування (статутний капітал, прибуток, амортизаційний фонд). Залучені фінансові ресурси: поняття і джерела формування (авансовані замовником кошти, борги з оплати праці, борги до бюджетів різних рівнів, резервні кошти). Позикові ресурси: поняття і джерела формування (банківські кредити, товарні кредити).

Управління інвестиційними ресурсами підприємництва. Поняття і класифікація інвестицій. Види інвестицій за об'єктом інвестування: реальні (виробничі) та фінансові. Склад і структура реальних (виробничих) Реальні інвестиції як капіталовкладення у підприємницьку діяльність з метою відтворення реальних активів підприємства. Планування і фінансування реальних інвестицій. Поняття і види фінансових інвестицій (акції, облігації, інші цінні папери). Фінансові інвестиції як капіталовкладення у придбання цінних паперів та інших фінансових активів. Види інвестицій за формою власності капіталу (державні, приватні). Державні інвестиції як державні капітальні вкладення та/або кредити (позики) для здійснення підприємницької діяльності. Приватні інвестиції як заощадження населення або приватних підприємств. Джерела фінансування інвестицій.

Управління інвестиційними проектами. Поняття, види і стадії інвестиційних проектів. Поняття та показники ефективності інвестиційних проектів: чиста приведена вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), період окупності (РВР). Точка беззбитковості (ВЕР) як обсяг або рівень операцій, при якому сукупний дохід дорівнює сукупним витратам. Формула розрахунку точки беззбитковості у натуральному вираженні.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Гриценко Л., Боярко І. Інвестиційний аналіз. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
3. Гук О.В., Шендерівська Л.П., Мохонько Г.А. Інвестування інноваційної діяльності : начальний посібник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
4. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
5. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
7. Каламбет С.В. Фінанси підприємств. Практикум : навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.В. Іванов, Ю.В. Півняк Дніпро, 2022. 240 с.
8. Корнеєва Ю.В. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Вид-во: Центр навчальної літератури. 2020. 620 с.
9. Підприємство: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
10. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств : навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Поняття якості продукції як чинника конкурентоспроможності. Споживна вартість і технічний рівень продукції. Соціально-економічна вартість. Рівень якості продукції: поняття і оцінювання. Абсолютний, відносний, перспективний і оптимальний рівні якості продукції. Показники якості продукції: одиничні, комплексні, узагальнюючі. Розмаїття одиничних показників: призначення, надійності та довговічності, технологічності, стандартизації та уніфікації, ергономічні, естетичні, економічні, патентно-правові. Методи оцінки якості продукції: об'єктивний, органолептичний та розрахунковий. Напрями забезпечення якості продукції в сучасних умовах.

Системи управління якістю: поняття і складові елементи. Принципи управління якістю. Система національних стандартів. Національний стандарт України. Стандарти ISO. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. Приватні стандарти. Екологічні стандарти. Стандартизація продукції: поняття, методи, об'єкти і суб'єкти. Принципи стандартизації. Технічні умови. Сертифікація продукції. Обов'язкова та добровільна сертифікація в Україні. Визнання відповідності. Знак відповідності: призначення та використання. Міжнародна стандартизація і сертифікація. Органи стандартизації і сертифікації. Економічна і соціальна ефективність стандартизації і сертифікації. Імплементация міжнародних систем управління якістю і безпечністю продукції в Україні.

Література:

1. Закон України « Про стандартизацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
2. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
3. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 9001: 2015. Системи управління якістю. URL: https://dnaop.com/html/61390/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_ISO_9001_2015
4. ДСТУ ISO 9004: 2018. Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=81206
5. Якість і безпечність харчової продукції традиційних та інноваційних технологій : підручник / І. В. Сирохман [та ін.] ; за ред. заслуж. діяча науки і техніки України, д-ра техн. наук, проф. І. В. Сирохмана. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 503 с.

Тема 10. УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТА ЦІНОУТВОРЕННЯ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, види і структура витрат в підприємницькій діяльності. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. Прямі і непрямі витрати. Адміністративні витрати. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Класифікація витрат на виробництво. Кошторис витрат. Калькуляція витрат. Статті витрат в підприємницькій діяльності. Елементи операційних витрат в підприємницькій діяльності: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати.

Економічна природа поточних витрат. Склад поточних витрат: собівартість реалізованих товарів (послуг), витрати обігу, позареалізаційні витрати, інші витрати. Класифікація поточних витрат. Поняття елементів поточних витрат. Операційні витрати: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, єдиний соціальний внесок, амортизація основних засобів, інші операційні витрати. Статті витрат: адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

Поняття і види цін на продукцію в підприємницькій діяльності. Оптові ціни: поняття і методика розрахунку. Роздрібні ціни: поняття і методика розрахунку. Методики ціноутворення при здійсненні підприємницької діяльності. Маркетингові підходи в ціноутворенні.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
4. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.

Тема 11. УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Результати підприємницької діяльності: економічна сутність, види, джерела формування і оцінні показники. Методика розрахунку показників результативності підприємницької діяльності: дохід від реалізації продукції (товарів, послуг); чистий від реалізації продукції (товарів, послуг); прибуток; чистий прибуток. Фінансовий результат від операційної діяльності. Фінансовий результат до оподаткування. Чистий фінансовий результат.

Управління прибутком від підприємницької діяльності. Економічна сутність і види прибутку. Методика розрахунку величини прибутку: валовий, до оподаткування, чистий. Управління формуванням і розподілом прибутку від підприємницької діяльності.

Управління ефективністю підприємницької діяльності: економічна сутність, показники, вимірники. Управління рентабельністю в підприємницькій діяльності. Економічна сутність і показники рентабельності в підприємницькій діяльності. Поняття і види рентабельності виробництва: загальна і розрахункова. Управління рентабельністю продукції: поняття і методика розрахунку. Управління рентабельністю: поняття і методика розрахунку. Управління рентабельністю капіталу: поняття і методика розрахунку. Шляхи підвищення ефективності управління підприємницькою діяльністю: зниження витрат, оптимізація процесів, підвищення рівня організації та управління виробництвом, підвищення техніко-технологічного рівня, впровадження інноваційних технологій.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
3. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
4. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств : навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

Тема 12. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

Соціальна відповідальність бізнесу та Концепція гармонійного (сталого) розвитку. Основні принципи Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Вимоги і цілі Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Індикатори для моніторингу реалізації Цілей гармонійного (сталого) розвитку. Державне фінансування Цілей гармонійного (сталого) розвитку в Україні.

Соціальна відповідальність бізнесу як складова Концепції гармонійного (сталого) розвитку. Соціальна відповідальність бізнесу як добровільна ініціатива підприємства (підприємця) щодо відповідальності за вплив його рішень і діяльності на суспільство і довкілля через прозору та етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку, здоров'ю і добробуту суспільства. Складові соціальної відповідальності: економічна (відповідальність за економічні результати діяльності); екологічна (відповідальність за вплив на стан довкілля); соціальна (відповідальність за вирішення соціальних проблем). Основні вимоги до соціальної відповідальності бізнесу: врахування очікувань зацікавлених сторін; відповідність чинному законодавству і узгодженість з міжнародними нормами поведінки; інтегрованість у діяльність підприємства.

Соціальна відповідальність бізнесу та циклова економіка. Ділова етика підприємця. Характерні ознаки ділової етики підприємця: вміння спілкуватися, повага чужої думки, стримування емоцій, визнання власної неправоти.

Література:

1. Кузьмін О., Станасюк Н., Пасінович І., Пирог О., Чернобай Л. Основи корпоративної соціальної відповідальності. Стратегії та ділові практики. Київ : Кондор, 2021. 244 с.
2. Кузьмін О., Пирог Л. Соціальна відповідальність. Практичний аспект. Київ : Кондор, 2020. 244 с.
3. Косович Б.І. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
4. Підприємництво: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку» від 21 серпня 2019 р. № 686-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text>
6. Цілі сталого розвитку та Україна. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
7. Фінансування заходів, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: чотири ключові фактори успіху. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spryamovanykh-na-dosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-factory-uspikhu>

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»
(денна форма навчання)

РОЗДІЛ, ТЕМА	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Інд. робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Організація управління підприємницькою діяльністю						
1. Теоретичні засади підприємництва	2	2	6	1	2	тести, обговорення
2. Види підприємництва	2	2	6			тести, обговорення
3. Організація підприємницької діяльності	2	2	6			тести, обговорення
4. Планування підприємницької діяльності	4	4	6			тести, задачі
Змістовий модуль 2						
Управління ресурсним забезпеченням та ефективністю підприємницької діяльності:						
5. Управління персоналом та оплата праці в підприємницькій діяльності	4	4	8	3	6	тести
6. Управління матеріальними ресурсами в підприємницькій діяльності	2	2	8			тести, задачі
7. Управління нематеріальні ресурсами та інтелектуальною власністю в підприємстві	2	2	6			тести
8. Управління фінансовими ресурсами та інвестиції в підприємницькій діяльності	2	2	6			тести, задачі
9. Управління якістю продукції та її забезпечення в підприємстві	2	2	6			тести, задачі
10. Управління витратами та ціноутворення в підприємницькій діяльності	2	2	6			тести, задачі
11. Управління ефективністю підприємницької діяльності	4	4	8			тести, задачі
12. Соціальна відповідальність бізнесу	2	2	6			тести
РАЗОМ	30	30	78	4	8	–

(заочна форма навчання)

РОЗДІЛ, ТЕМА	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Само-стійна робота	Інд. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 Соціально-економічна природа підприємництва:					
1. Теоретичні засади підприємництва	0,5	0,25	10		тести, обговорення
2. Види підприємництва	0,5	0,25	10		тести, обговорення
3. Організація підприємницької діяльності	1	0,25	10		тести, обговорення
4. Планування підприємницької діяльності	1	0,25	12		тести, кейс, задачі
Змістовий модуль 2 Ресурсне забезпечення та ефективність підприємницької діяльності:					
5. Управління персоналом та оплата праці в підприємницькій діяльності	1	0,5	12		тести,
6. Управління матеріальними ресурсами в підприємницькій діяльності	0,5	0,5	12		тести, задачі
7. Управління нематеріальними ресурсами та інтелектуальною власністю в підприємстві	0,5	0,25	12		тести, задачі
8. Управління фінансовими ресурсами та інвестиціями в підприємницькій діяльності	0,5	0,25	12		тести, задачі
9. Управління якістю продукції та її забезпечення в підприємстві	0,5	0,25	12		тести, задачі
10. Управління витратами та ціноутворенням в підприємницькій діяльності	0,5	0,5	12		тести, задачі
11. Управління ефективністю підприємницької діяльності	1	0,5	12		тести, задачі
12. Соціальна відповідальність бізнесу	0,5	0,25	12		тести
РАЗОМ	8	4	138	–	–

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні засади підприємництва

Мета: засвоїти теоретичні засади функціонування підприємництва ринковому середовищі, ознаки, цілі та функції підприємництва, вивчити законодавчо-нормативну базу регулювання підприємницької діяльності, освоїти особливості здійснення підприємницької діяльності в сфері бізнесу та особливостей в умовах сталого розвитку

Питання для підготовки

1. Середовище функціонування підприємництва.
2. Сутність, ознаки та цілі підприємництва.
3. Принципи підприємницької діяльності.
4. Об'єкти підприємницької діяльності.
5. Функції підприємництва: інноваційна, соціальна, екологічна, стимулююча, організаційна.
6. Правове забезпечення підприємницької діяльності.
7. Підприємство в умовах інноваційної економіки.
8. Підприємство та гармонійний (сталий розвиток).
9. Екологізація підприємницької діяльності.

Практичне заняття № 2

Тема: Види підприємництва

Мета: засвоїти методичні підходи, класифікаційні ознаки до типологізації підприємництва, опанувати знаннями в сфері здійснення традиційного та інноваційного підприємництва, освоїти методичні підходи до оцінювання ефективності підприємницької діяльності в різних галузях

Питання для підготовки

1. Виробниче підприємство: поняття, види, оцінні показники ефективності.
2. Торговельне підприємство. Торгові посередники та їх види.
3. Поняття і види бірж: товарні, фондові, валютні, біржа праці.
4. Товарні біржі.
5. Фондові біржі як складові ринку цінних паперів.
6. Світові фондові біржі та фондові індекси.
7. Біржа праці як інституційний елемент ринку робочої сили.

Практичне заняття № 3

Тема: Організація підприємницької діяльності

Мета: засвоїти поняття суб'єктів і об'єктів підприємницької діяльності, вивчити правове забезпечення підприємницької діяльності, освоїти методичні підходи до класифікації суб'єктів господарювання і суб'єктів підприємства, набути знань і навиків щодо відкриття власної справи, державної реєстрації суб'єктів господарювання і способів ведення бізнесу

Питання для підготовки

1. Суб'єкти та учасники підприємницької діяльності.
2. Класифікація підприємства. Типи і види підприємства.
3. Види підприємств.
4. Поняття і суб'єкти мікропідприємства.

5. Поняття і суб'єкти великого підприємництва.
6. Поняття і суб'єкти середнього підприємництва.
7. Поняття та обґрунтування підприємницької ідеї. Ціннісні аспекти вибору підприємницької ідеї. Підприємницькі ідеї та гармонійний (сталій) розвиток економіки.
8. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності та її основні етапи.
9. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців.
10. Реєстрація юридичних осіб.
11. Установчі документи: види. Розробка та нотаріальне посвідчення.
12. Статутний капітал: поняття та особливості формування.
13. Єдиний державний реєстр юридичних та фізичних осіб.
14. Франчайзинг як форма підприємницької діяльності.
15. Підприємництво як резидент Дія Сіті.

Практичне заняття № 4

Тема: Планування підприємницької діяльності

Мета: засвоїти теоретичні основи управління підприємницькою діяльністю, вивчити принципи та методи управління, організаційні структури управління, освоїти поняття та види планування підприємницької діяльності, набути навиків складання планів

Питання для підготовки

1. Поняття, принципи та методи планування підприємницької діяльності.
2. Організаційні структури управління підприємством.
3. Особливості побудови організаційних структур управління в закладах готельного господарства.
4. Особливості побудови організаційних структур управління в закладах ресторанного господарства.
5. Функції управління підприємницькою діяльністю: планування. Регулювання і контроль.
6. Оперативне планування: поняття, види планів і показники.
7. Тактичне планування: поняття, види планів і показники (виробіток, працемісткість).

Практичне заняття № 5

Тема: Планування підприємницької діяльності

Мета: засвоїти теоретичні основи бізнес-планування при організації підприємницької діяльності, знати призначення, основні розділи та етапи розроблення бізнес-плану, набути навиків розробки бізнес-планів

Питання для підготовки

1. Стратегічне планування в підприємницькій діяльності.
2. Основи бізнес-планування у підприємстві. Бізнес-план, його структура і зміст основних розділів.
3. Призначення і функції бізнес-плану.
4. Етапи розроблення бізнес-плану.
5. План виробництва в структурі бізнес-плану: методичні підходи до розрахунку показників та критерії ефективності.
6. Організаційний план в структурі бізнес-плану: методичні підходи до розрахунку показників та критерії ефективності.
7. Фінансовий план в структурі бізнес-плану: методичні підходи до розрахунку показників та критерії ефективності.
8. План маркетингу в структурі бізнес-плану: методичні підходи до розрахунку показників та критерії ефективності.
9. Маркетинг-мікс (4Р) і його роль в активізації продаж.

10. Функції маркетингової діяльності в підприємстві (цінніснотворча, стимулююча, регулююча).
11. Інноваційний маркетинг в підприємстві.
12. Представлення та презентація бізнес-плану.

Практичне заняття № 6

Тема: Управління персоналом та оплата праці в підприємницькій діяльності

Мета: засвоїти основи кадрового забезпечення підприємницької діяльності, вивчити категорії персоналу, оволодіти методичними підходами оцінювання ефективності використання персоналу, набути навиків розробки штатного розпису

Питання для підготовки

1. Поняття, принципи та методи управління персоналом.
2. Персонал підприємницьких структур: поняття і структура.
3. Категорії персоналу: керівники, фахівці, службовці, робітники.
4. Баланс робочого часу середньоспискового працівника.
5. Управління продуктивністю праці. Продуктивність праці: поняття, вимірники, показники (виробіток, працемісткість).
6. Управління чисельністю персоналу: методика розрахунку.
7. Нормування праці: поняття, вимірники, показники. Методичні підходи до розрахунку норм праці.
8. Норма часу: економічний зміст і розрахунок.
9. Норма виробітку: економічний зміст і розрахунок.
10. Норма обслуговування: економічний зміст і розрахунок.
11. Управління розвитком персоналу.

Практичне заняття № 7

Тема: Управління персоналом та оплата праці в підприємницькій діяльності

Мета: засвоїти основи оплати праці працівників різних категорій персоналу, вивчити законодавче регулювання оплати праці в Україні, управління кадровим забезпеченням підприємницької діяльності, вивчити категорії персоналу, оволодіти методичними підходами оцінювання ефективності управління персоналом, набути навиків розробки штатного розпису

Питання для підготовки

1. Поняття оплати праці. Закон України «Про оплату праці».
2. Номінальна і реальна заробітна плата.
3. Управління оплатою праці. Тарифна система оплати праці. Тарифна сітка. Тарифний коефіцієнт. Тарифний розряд.
4. Форми і системи оплати праці.
5. Погодинна форма оплати: поняття і методика розрахунку за різними системами.
6. Відрядна форма оплати праці: поняття і методика розрахунку за різними системами.
7. Розрахунок фонду оплати праці.
8. Безтарифна система оплати праці.
9. Система участі в прибутках.
10. Державне регулювання оплати праці.

Практичне заняття № 8

Тема: *Управління матеріальними ресурсами в підприємницькій діяльності*

Мета: *засвоїти теоретичні засади управління матеріальними ресурсами при здійсненні підприємницької діяльності опанувати методика розрахунку показників ефективності використання основних і оборотних засобів, нормування оборотних засобів і розрахунку норм*

Питання для підготовки

1. Поняття та види матеріальних ресурсів.
2. Основні засоби як елемент матеріальних ресурсів у підприємницькій діяльності.
3. Поняття, класифікація і структура основних засобів.
4. Облік та оцінка основних засобів.
5. Поняття і види зношення основних засобів.
6. Амортизація основних засобів: поняття і методи нарахування.
7. Оборотні засоби як елемент матеріальних ресурсів у підприємницькій діяльності.
8. Оборотність оборотних засобів.

Практичне заняття № 9

Тема: *Управління нематеріальними ресурсами та інтелектуальною власністю в підприємстві*

Мета: *засвоїти теоретичні засади управління нематеріальними ресурсами; опанувати засади правової охорони нематеріальних активів і їх оцінювання; засвоїти підходи до забезпечення ефективності управління нематеріальними ресурсами при здійсненні підприємницької діяльності*

Питання для підготовки

1. Поняття, склад і роль нематеріальних ресурсів в умовах економіки знань.
2. Специфічні риси нематеріальних ресурсів.
3. Класифікація нематеріальних ресурсів.
4. Об'єкти промислової власності.
5. Нематеріальні активи.
6. Правова охорона нематеріальних активів.
7. Амортизація нематеріальних активів.
8. Оцінювання нематеріальних активів.
9. Забезпечення ефективності формування і використання нематеріальних ресурсів при здійсненні підприємницької діяльності.

Практичне заняття № 10

Тема: *Управління фінансовими ресурсами та інвестиціями в підприємницькій діяльності*

Мета: *засвоїти теоретичні засади управління фінансовими ресурсами у підприємстві; опанувати теоретичні основи управління інвестиційними ресурсами підприємства і їх класифікацію; засвоїти підходи до планування і фінансування реальних інвестицій; опанувати теоретичні і методичні засади інвестиційного проектування; засвоїти особливості управління інвестиційними проектами при організації підприємницької діяльності*

Питання для підготовки

1. Поняття, склад і структура фінансових ресурсів в підприємстві
2. Види фінансових ресурсів. Власні, залучені і позикові фінансові ресурси.
3. Інвестиційні ресурси підприємства: поняття, види та класифікація.
4. Види інвестицій за об'єктом інвестування: реальні (виробничі) та фінансові.
5. Планування і фінансування реальних інвестицій.
6. Поняття і види фінансових інвестицій (акції, облігації, інші цінні папери).
7. Види інвестицій за формою власності капіталу (державні, приватні).
8. Поняття, види і стадії інвестиційних проєктів.
9. Поняття та показники ефективності інвестиційних проєктів:
10. Точка беззбитковості: поняття, графічне представлення та методика розрахунку.

Практичне заняття № 11

Тема: *Управління якістю продукції та її забезпечення в підприємстві*

Мета: *засвоїти теоретичні засади управління якістю продукції (послуг); опанувати поняття і методику оцінювання якості продукції і послуг; засвоїти методику розрахунку показників якості продукції і послуг; вивчити теоретичні й нормативні основи управління якістю продукції; опанувати ключові елементи управління якістю – стандарти ISO, принципи стандартизації і сертифікації продукції; засвоїти особливості обов'язкової і добровільної сертифікації в Україні*

Питання для підготовки

1. Поняття якості продукції. Споживна вартість і технічний рівень продукції.
2. Рівень якості продукції: поняття і оцінювання.
3. Органічна продукція: поняття, вимоги та способи забезпечення її якості.
4. Методи оцінки якості продукції.
5. Напрями забезпечення якості продукції в сучасних умовах.
6. Управління якістю продукції: поняття і складові елементи.
7. Стандартизація продукції: поняття, методи, об'єкти і суб'єкти.
8. Сертифікація продукції. Обов'язкова та добровільна сертифікація в Україні.
9. Міжнародна стандартизація і сертифікація.
10. Економічна і соціальна ефективність стандартизації і сертифікації.

Практичне заняття № 12

Тема: Управління витратами та ціноутворенням в підприємницькій діяльності

Мета: засвоїти поняття, класифікацію і методику розрахунку витрат в підприємницькій діяльності; набути навичок розрахунку кошторису та калькуляції витрат; вивчити економічну природу поточних і операційних витрат, опанувати теоретичні і методичні основи ціноутворення в підприємництві, методику розрахунку і встановлення оптових і роздрібних цін

Питання для підготовки

1. Поняття, види і структура витрат в підприємницькій діяльності.
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).
3. Класифікація витрат на виробництво.
4. Елементи операційних витрат в підприємницькій діяльності.
5. Економічна природа і склад витрат на збут (маркетингових витрат).
6. Поняття елементів поточних витрат.
7. Поняття і види цін на продукцію в підприємницькій діяльності.
8. Оптові і роздрібні ціни: поняття і методика розрахунку.
9. Методики ціноутворення при здійсненні підприємницької діяльності.
10. Маркетингові підходи в ціноутворенні.

Практичне заняття № 13

Тема: Управління ефективністю підприємницької діяльності

Мета: засвоїти теоретичні засади управління ефективністю підприємницької діяльності та освоїти методику розрахунку показників результативності підприємницької діяльності; засвоїти методичні підходи оцінювання ефективності управління підприємницькою діяльністю

Питання для підготовки

1. Управління ефективністю підприємницької діяльності: поняття, принципи, методи.
2. Методика розрахунку показників результативності підприємницької діяльності: (дохід від реалізації продукції (товарів, послуг); чистий від реалізації продукції (товарів, послуг)).
3. Управління фінансовими результатами від підприємницької діяльності (від операційної діяльності, до оподаткування, чистий фінансовий результат).
4. Ефективність підприємницької діяльності: поняття, види, методика розрахунку.
5. Управління прибутком в підприємницькій діяльності (валовий, до оподаткування, чистий).
6. Методика розрахунку величини прибутку: валовий, до оподаткування, чистий.

Практичне заняття № 14

Тема: Управління ефективністю підприємницької діяльності

Тема: Соціальна відповідальність бізнесу

Мета: засвоїти теоретичні й методичні засади визначення управління ефективністю підприємницької діяльності, опанувати методичні підходи до розрахунку оцінних показників управління ефективністю підприємницької діяльності; засвоїти принципи реалізації Концепції сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу, засвоїти етичні норми при здійсненні підприємницької діяльності

Питання для підготовки

1. Управління рентабельністю в підприємницькій діяльності (загальна і розрахункова).
2. Види рентабельності і методики їх розрахунку (рентабельність виробництва, рентабельність продаж, рентабельність продукції, рентабельність капіталу).
3. Соціальна відповідальність бізнесу та Концепція гармонійного (сталого) розвитку.
4. Індикатори для моніторингу реалізації Цілей гармонійного (сталого) розвитку.
5. Соціальна відповідальність бізнесу: поняття і складові.
6. Соціальна відповідальність бізнесу та циклова економіка.
7. Ділова етика підприємця.
8. Шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності.

5. ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ

Тематика тренінгу

Тренінг – практико-орієнтований процес набуття здобувачами фахового досвіду в частині виконання професійних завдань в сфері підприємництва.

Метою тренінгу є узагальнення теоретичних знань та застосування в практичній діяльності набутих вмінь та навиків, отриманих студентами під час вивчення навчальної дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю».

Тема тренінгу: Набуття навичок в сфері розробки бізнес-плану в грантовій заявці для започаткування власного (розвитку діючого) бізнесу

Структура, організація і проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгу.
  2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у студентському колективі, встановленні правил проведення тренінгового заняття та формулювання підсумків. Ознайомлення студентів з роздатковим матеріалом: бланками документів, таблицями тощо.
  3. **Практична частина** реалізується студентом в процесі складання бізнес-плану в межах обґрунтування грантової заявки та отримання грантового фінансування для започаткування/розширення власного бізнесу в межах чинних грантових програм підтримки розвитку підприємництва в Україні.
  4. **Підведення підсумків** відбувається шляхом презентації та захисту підготовленого бізнес-плану грантової заявки, обговорення результатів виконаного тренінгового завдання. Виставлення викладачем оцінки за тренінг для кожного студента.
- Результати тренінгу оцінюються викладачем у балах за стобальною шкалою і складають 5 відсотків підсумкового балу з дисципліни.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Метою самостійної роботи студентів є формування в майбутніх фахівців з підприємництва та торгівлі навичок системного мислення при вивченні феномену підприємництва як виду господарювання, започаткування власного бізнесу, організації і забезпечення ефективності підприємницької діяльності суб'єктів господарювання.

Самостійна робота охоплює вивчення теоретичного навчального матеріалу з дисципліни в позааудиторному режимі, самонавчання та самоконтроль, а також набуття студентами практичних навичок методики розрахунку показників, обґрунтування рішень, висновків.

Для виконання самостійної роботи розроблено Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю». Завдання для самостійної роботи має наскрізний і персоналізований характер, видається студенту у перші два тижні навчання та виконується упродовж семестру відповідно до тематичного плану вивчення дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю». У методичних вказівках подані розроблені завдання до виконання, варіанти вихідних даних, зведених в додатки, на основі яких студенти повинні проаналізувати середовище підприємства, його організаційну структуру, побудувати схеми, таблиці, провести необхідні розрахунки, обґрунтувати висновки. Методичні поради покликані допомогти студентам у самонавчанні та виконанні кожного завдання самостійної роботи з дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю». Студенти виконують персональне завдання за даними одного з варіантів, номер якого встановлює керівник курсу. Методичні рекомендації доступні студентам у системі MOODLE.

Результати виконання самостійної роботи оцінюються викладачем у балах за стобальною шкалою і складають 15 відсотків підсумкового балу з дисципліни.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі методами навчання є лекції, практичні заняття, консультації викладачів, самостійна робота, робота в групах, поточне опитування, тестування, обговорення та моделювання практичних ситуацій, тренінг.

8. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Управління підприємницькою діяльністю» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання під час тренінгу;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- екзамен.

9. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу декана факультету за наявності поважних причин (напр., відсутність через хворобу та наявність відповідної довідки).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності під час вивчення дисципліни, проведення контрольних заходів та екзаменів.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (напр., карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу декана факультету.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5 %	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
<p>1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих впродовж 1-7 занять (за 1-5 теми). Оцінювання за 100-бальною шкалою (здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).</p> <p>2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 1-5ї вклучає: 10 тестів по 4 бали = 40 балів; два завдання 60 балів (2 по 30 балів). Оцінювання за 100-бальною шкалою.</p>		<p>1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих впродовж 8-15 занять (за 6-12 теми). Оцінювання за 100-бальною шкалою (здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття).</p> <p>2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання модульної роботи за темами 6-12 і вклучає: 10 тестів по 4 бали = 40 балів; два завдання 60 балів (2 по 30 балів). Оцінювання за 100-бальною шкалою.</p>		<p>Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань під час тренінгу. Оцінювання за 100-бальною шкалою.</p>	<p>Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання 4 завдань. Оцінювання за 100-бальною шкалою.</p>	<p>2 теоретичні питання = по 30 балів; 1 практичне завдання = 40 балів. Оцінювання за 100-бальною шкалою.</p>

11. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	«відмінно»	A (відмінно)
85 – 89	«добре»	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	«задовільно»	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	«незадовільно»	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01 – 34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

За окремими формами контролю знань здобувачів з дисципліни застосовуються критерії оцінювання, подані в таблиці.

Критерії оцінювання знань здобувачів за формами контролю

Форми контролю/ критерії оцінювання	Бальна шкала оцінок знань			
	Відмінно (90-100)	Добре (75-89)	Задовільно (60-74)	Незадовільно (до 60)
1. УСНЕ ОПИТУВАННЯ				
Повнота відповіді	повна	повна	не повна	часткова, відсутня
Глибина і різносторонність знань	достатня	належна	задовільна	відсутня
Системність та логіка викладення матеріалу	систематизоване, логічне	логічне	відсутня	відсутня
Ступінь ознайомлення з основними методичними розробками, законодавством та уміння їх використовувати при відповіді	високий, використовуються при відповіді	достатній, використовуються при відповіді	належний, частково використовуються при відповіді	відсутній
Вміння узагальнювати викладений матеріал	обґрунтовані висновки	недостатньо обґрунтовані висновки	частково обґрунтовані висновки	відсутність висновків
2.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ				
Самостійність відповідей	самостійність	недостатня самостійність	за допомогою викладача	відсутня самостійність
Вміння використання теоретичного матеріалу в змінній постановці тесту	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	правильна робота з кількома помилками	значна кількість недоліків, виконання задовольняє мінімальні критерії	потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки
3. ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ ТА ТРЕНІНГОВИХ ЗАВДАНЬ				
Знання методики розв'язання	глибокі	належні	недостатні	відсутні
Володіння алгоритмом розв'язку	володіє	володіє	частково володіє	не володіє
Самостійність розв'язку	самостійність розрахунків	недостатня самостійність розрахунків	здійснення розрахунків за допомогою викладача	відсутня самостійність розрахунків
Правильність і повнота розрахунків	правильні і повні	правильні неповні	частково правильні, неповні	неправильні неповні
Наявність узагальнених висновків	наявні, обґрунтовані	наявні	наявні	відсутні
4.РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ				
Знання методики розв'язання	глибокі	належні	недостатні	відсутні
Володіння алгоритмом розв'язку	володіє	володіє	частково володіє	не володіє
Самостійність розв'язку	самостійність розрахунків	недостатня самостійність розрахунків	здійснення розрахунків з допомогою викладача	відсутня самостійність розрахунків
Правильність і повнота розрахунків	правильні і повні	правильні неповні	частково правильні, неповні	неправильні неповні
Наявність узагальнених висновків	наявні, обґрунтовані	наявні	наявні	відсутні

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійність викладу матеріалу	самостійний виклад	самостійний виклад	несамостійний виклад	несамостійний виклад
Логічність і послідовність викладу матеріалу	логічний і послідовний	логічний виклад, відсутність послідовності	частково логічний виклад, послідовність відсутня	відсутня
Відповідність викладу матеріалу темі	відповідає	відповідає	частково відповідає	не відповідає
Використання нових літературних джерел	використовуються достатньо	частково використовуються	не використовуються	не використовуються
Відповідність оформлення роботи вимогам	відповідає	відповідає	частково відповідає	не відповідає

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-12
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-12

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Апопій В.В., Серета С.А., Шутівська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
2. Бізнес-планування: навчальний посібник до виконання розрахункової роботи для студентів першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» першого. Уклад.: Ж. Жигалкевич. Київ : КПІ ім.Ігоря Сікорського, 2021. 36 с.
URL:
https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznes-planuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf
3. Богдан Н. М., Писаревський І. М., Погасій С. О. Управління якістю туристських послуг : підручник. [за заг. ред. І. М. Писаревського]. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 340 с.
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Должанський І.З., Загорна Н.О. Бізнес-план: технологія розробки. К.: Центр учбової літератури. 2020. 380 с.
6. ДСТУ ISO 9004: 2018. Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=81206
7. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
8. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.
9. Економічна енциклопедія : [у 3 т.] / ред. рада : Б. Д. Гаврилишин, В. А. Ющенко, В. С. Гальчинський. К. : Вид. центр «Академія» ; Тернопіль : Академія народного господарства. 2000.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Закон України «Про стандартизацію». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
12. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
13. Конкуренентоспроможність підприємства : навч. посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
14. Михалюк Н.І. Планування діяльності підприємств : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 620 с.
15. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 9001: 2015. Системи управління якістю. URL:
https://dnaop.com/html/61390/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_ISO_9001_2015
16. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексеєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
17. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України URL:
<http://www.drs.gov.ua>
18. Підприємство: навч. посіб. / за ред. д-р екон. наук Собко О.М., проф., канд. екон. наук, доц. Бойчик І. М. Тернопіль: Економічна думка. 2023. 308 с.

19. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
20. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності : підручник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
21. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку» від 21 серпня 2019 р. № 686-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text>
22. Фінансування заходів, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: чотири ключові фактори успіху. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spryamovanykh-na-dosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-factory-uspikhu>
23. Цілі сталого розвитку та Україна. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
24. Якість і безпечність харчової продукції традиційних та інноваційних технологій : підручник / І. В. Сирохман [та ін.] ; за ред. заслуж. діяча науки і техніки України, д-ра техн. наук, проф. І. В. Сирохмана. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2020. 503 с.
25. Kotler, P. (2002). *Marketing management* (11th ed.). Hoboken: Prentice Hall.

Додаткові:

1. Daly H. Economics for a Full World. URL: <https://www.greattransition.org/publication/economics-for-a-full-world#figure-3>.
2. Гурочкіна, В., Будзинська, М. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 52-64. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64.
3. Гільбо К. Пасивний заробіток. Як перетворити ідею на гроші за 27 днів / пер. з англ. О. астахова. 2-е вид. Київ : Наш формат, 2020. 240
4. Косович Б.І. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання стаглювання. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
5. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш Формат, 2020. 424 с.
6. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. № 1. С. 107-121. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21886/st12.pdf>.
7. Собко О.М., Бойчик І.М., Крисоватий І.А., Смерека С.Б. Розвиток інтелектуального капіталу та управління інноваційними проектами в торгівлі. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 2. С.7-16. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1991>
8. Собко О.М., Крисоватий І.А. Оцінювання впливу інтелектуального потенціалу на розвиток інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 2. С. 62-69. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42684>
9. Собко О.М., Бойчик І.М., Крисоватий І.А., Смерека С.Б. Розвиток інтелектуального капіталу та управління інноваційними проектами в торгівлі. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 2. С.7-16. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1991>
10. Собко О.М., Крисоватий І.А. Оцінювання впливу інтелектуального потенціалу на розвиток інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 2. С. 62-69. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/42684>
11. Собко О.М., Крисоватий І.А. Вдосконалення управління інноваційними проектами та поживлення інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 3. С. 97–112. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua>
12. Собко О.М., Крисоватий І.А. Вдосконалення управління інноваційними проектами та поживлення інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 3. С. 97–112. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua>

13. Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва Тернопільської області на 2016-2020 роки. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2015/LEV/Strategyternopil2016-2020.pdf>.
14. Соціальні цінності - що це таке, визначення та поняття. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11039406-social-values>
15. Соціально-відповідальний бізнес: що це і як це працює сьогодні в Україні? URL: <https://www.forfuture.life/blog/socialno-vidpovidalnyy-biznes-shcho-ce-i-yak-vono-pracyuie-sogodni-v-ukrayini>
16. Український Національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. URL: <https://nipo.gov.ua/publiczna-informatsiia/>
17. Шпак Н. О., Кісь С. Я. Особливості формування системи менеджменту «розумними підприємствами». *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 42. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1652/1589>
18. Entrepreneurship Development and New Enterprise Management. Bachelor of Business Administration. Directorate of Distance Education Guru Jambheshwar University HISAR-125001. 354 p. URL: <https://www.ddegjust.ac.in/studymaterial/bba/bba-301.pdf>.
19. Sobko, O., Boichyk, I., Gavkalova, N., Ovcharenko, I., & Kyrylenko, S. (2024). Navegar por el paisaje digital: caminos pioneros y obstáculos de la innovación empresarial. REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas, 12(23), 208–226. <https://doi.org/10.5377/reice.v12i23.18285> **Web of Science**
20. The European Business Network for Corporate Sustainability and Responsibility. URL: <https://www.csreurope.org/>
21. The European Business Network for Corporate Sustainability and Responsibility. URL: <https://www.csreurope.org/>
22. The Social responsibility of Businesses. URL: <https://www.scribd.com/document/215017267/The-Social-Responsibility-of-Business>
23. The Social responsibility of Businesses. URL: <https://www.scribd.com/document/215017267/The-Social-Responsibility-of-Business>
24. USAID . Економічний розвиток. URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine/economic-growth>
25. USAID from the American people. URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine/economic-growth>
26. Yaroslavivna, T.L., Mykolaiivna, S.O., Myhailivna, B.I., .Stepanovych, Z.A., Shushpanov, D.G. Adoption of management decisions regarding the equalization of territorial asymmetry of demographic development of quality of life of the population. *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, 2020, 12(7), pp. 1677–1681. URL: <https://www.jardcs.org/abstract.php?id=5701> DOI: [10.5373/JARDCS/V12SP7/20202274](https://doi.org/10.5373/JARDCS/V12SP7/20202274) Scopus
27. Zaitsev, Y., Krysovaty, I., Gavkalova, N., Sobko, O., Boichyk, V. Interaction of Digitization and Corporate Social Responsibility in the Context of Sustainable Development. *Economic Affairs (New Delhi)*This link is disabled., 2024, 69, pp. 217–227. URL: <http://ndpublisher.in/admin/issues/EAv69n1w.pdf> DOI: 10.46852/0424-2513.1.2024.23 **Scopus**